

Neprofesionální archeologie v Polabí mezi roky 1854-1951

Bakalářská práce

Dagmar Staňková

Oponentský posudek

Předmětem bakalářské práce D. Staňkové je vývoj archeologie, resp. „neprofesionální archeologie“ v Polabí ve 2. polovině 19. a v 1. polovině 20. století. Jedná se o téma nesporně zajímavé, zároveň však také již opakovaně zevrubně v odborné literatuře zpracované.

Bakalářská práce D. Staňkové proto oprávněně vyvolává očekávání, jak se autorka s tématem vyrovnává.

Navzdory tomu, že autorka tvrdí, že prostudovala řadu archivních materiálů, je bohužel nutné konstatovat, že výsledná práce nepřekračuje charakter stručného shrnutí již známých skutečností. Těžištěm práce jsou stručné přehledy života a díla deseti badatelů, doplněné stručnými informacemi o čtyřech formálních i neformálních společnostech zabývajících se v Polabí v uvedené době archeologickým výzkumem. Práce neobsahuje žádný originální autorský vklad, její badatelský přínos je nulový. V kapitole 3. „Stručná charakteristika doby“ autorka sice naznačuje, že si je vědoma nutnosti sledovat předmět svého zájmu v širších historických souvislostech. Bohužel tento náznak omezila na pouhých jedenáct řádků (!) a v dalším textu na sledování kulturně historických i politických souvislostí rezignovala.

Velmi problematická je i řada dílčích prvků práce. Zmíním alespoň nejvýraznější příklady. Zcela pomýlená je kapitola 2. „Vysvětlení základních pojmů“. Charakteristika „archeologie“ je velmi povrchní, resp. naprosto neodpovídá současnému chápání tohoto pojmu. Autorka sice odkazuje na Encyklopedii pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Sklenář – Sklenářová – Slabina 2002), v citovaném díle je však na s. 21 heslo „archeologie“ zpracováno zcela odlišným způsobem. O hrubém nepochopení předmětu studia svědčí pojmy pro autorku klíčové pojmy „neprofesionální“ a „profesionální archeologie“. V kontextu 19. a počátku 20. století je naprosto nepřiměřené, resp. ahistorické rozlišovat „neprofesionální“ a „profesionální archeologii“. Takové kritérium je v českém prostředí adekvátní až pro období počínaje polovinou 20. století. Otázka, zda určitý badatel byl nebo nebyl profesionálním archeologem, je při studiu vývoje archeologie ve sledovaném období 2. pol. 19. a 1. pol. 20. století zcela okrajová.

Naprosto nedostatečné je geografické vymezení předmětu studia v kapitole 4.

„Charakteristika Polabí“ (pouhých 5 řádků + 1 neostrá fotografie). O nedbalosti při formulaci

textu svědčí úvod kapitoly 5. Zatímco v názvu kapitoly vymezuje autorka předmět studia roky 1854-1951, hned v první větě kapitoly uvádí časový interval 1856-1951...

Z nejasněné koncepce a chybného stanovení kritérií usvědčuje autorka sama sebe opakovaně v kapitolách 6. a 7. věnovaných osobnostem „neprofesionální“ archeologie. J. E. Vocel prosadil jako jeden z prvních na světě (!) již v roce 1850 vznik profesury české archeologie na FFUK, v roce 1862 se stal řádným profesorem archeologie – tedy profesionálním archeologem. J. L. Píč byl od roku 1893 vedoucím oddělení prehistorie Národního muzea. Po Píčově smrti převzal vedení oddělení další, dle autorky „neprofesionální“ archeolog, J. Hellich. Nejen kategorii „neprofesionální“, ale i kategorii „archeolog Polabí“ se vymykají K. Buchtela a L. Niederle (oba, mimo jiné, ředitelé Státního archeologického ústavu v Praze). Práce D. Staňkové obsahuje i řadu formálních chyb. Nedostatečně je zpracován závěrečný soupis literatury a pramenů. Autorka neodděluje důsledně sekundární literaturu od archivních pramenů (srv. položky 14, 29-39 v oddílu „Literatura“). V oddílu „Prameny“ neuvádí, až na výjimky inventární čísla citovaných archivních fondů, standardní součást citace pramenů. V popiskách pod ilustracemi neuvádí ani v jednom případě zdroj/autorství.

Celkové diletantské pojetí práce dokresluje i formální úprava. Ve snaze prezentovat práci jako relativně rozsáhlou, zvolila autorka široké řádkování (25 řádek na stránku) a opakovaně ponechala řadu stránek téměř prázdnou: s. 10 – 4 řádky textu; s. 11 – 12 řádek; s. 12 – 6 řádek; s. 21 – 4 řádky; s. 37 – necelý 1 řádek (!); s. 59 – 4 řádky; s. 69 – 6 řádek.

Vzhledem k množství koncepčních, metodických i formálních chyb nelze bakalářskou práci D. Staňkové přijmout k obhajobě. Navrhuji hodnocení 4, tj. neprospěla.